

Arbetsformer för beredningen för mänskliga rättigheters samråd 2023–2026

Inledning

Syftet med beredningen för mänskliga rättigheters samråd är att:

- bidra till att det civila samhällets perspektiv, kunskap och erfarenhet tas tillvara i utvecklingen av Västra Götalandsregionens verksamheter
- bidra till en hållbar utveckling genom att främja mänskliga rättigheter, demokrati, jämlikhet, jämställdhet och motverka diskriminering
- bidra till att främja medskapande och dialog mellan det civila samhället och Västra Götalandsregionen.

Beredningen för mänskliga rättigheter ska stödja regionstyrelsens strategiska och samordnande ansvar för mänskliga rättigheter i Västra Götalandsregionen. Beredningen har också i uppdrag att samråda med det civila samhället i frågor av regionövergripande karaktär.

Beredningens samråd är i första hand ämnade att nå organisationer som företräder rättighetsbärare vars mänskliga rättigheter riskerar att kränkas och där samhällets skydd är som svagast. Samråden ska bidra till genomförandet av Västra Götalandsregionens mål för social hållbarhet 2030: god hälsa och välbefinnande, jämlikhet och lika rättigheter samt tillit, trygghet och delaktighet.

Organisation

Med utgångspunkt från bland annat diskrimineringslagen, lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk samt lagen om Förenta

nationernas konvention om barnets rättigheter har beredningen för mänskliga rättigheter fem samråd:

- **Samråd barnrätt**
Samlar organisationer som bevakar och företräder frågor som rör barnets mänskliga rättigheter. Samrådet ska bidra till att erfarenheter och kunskaper från det civila samhället främjar och utvecklar arbetet med barnets mänskliga rättigheter i Västra Götalandsregionen.
- **Samråd funktionshinder**
Samlar organisationer som arbetar med mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättningar. Organisationerna verkar för personer med funktionsnedsättning som berör syn, hörsel, rörelseförmåga, känslighet för vissa ämnen, intellektuell funktionsförmåga, kognitiv funktionsförmåga och psykisk hälsa. Samrådet ska bidra till att tydliggöra hinder för delaktighet och jämlikhet.
- **Samråd hbtqi**
Samlar organisationer som främjar homosexuellas, bisexuellas, transpersoners, queeras och intersexpersoners rättigheter. Samrådet fokuserar på ojämlikhet och diskriminering kopplade till heteronormer, könsidentitet, könsuttryck eller sexualitet. Beredningen bjuder in tjänstepersoner från Länsstyrelsen i Västra Götaland att ingå i samrådet.
- **Samråd mänskliga rättigheter**
Samlar organisationer som har som huvudsaklig verksamhet att främja mänskliga rättigheter och som arbetar mot diskriminering. Samrådet ska särskilt inkludera organisationer som främjar jämställdhet, antirasism och/eller religionsfrihet.
- **Samråd nationella minoriteter**
Samlar organisationer som representerar någon av de fem nationella minoriteterna judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. Eftersom den sverigefinska gruppen är störst har den fyra platser i samrådet, övriga fyra nationella minoriteter två platser vardera. Samrådet ska bidra till att ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande och delaktighet i frågor som berör dem. Förtroendevalda från Västra Götalandsregionens kulturnämnd och från Styrelsen för kulturutveckling samt tjänstepersoner från Västra Götalandsregionens kulturförvaltning, bjuds in att ingå i samrådet. Det gäller även tjänstepersoner från Länsstyrelsen i Västra Götaland.

Varje samråd består av maximalt 12 organisationer från det civila samhället, 2–3 förtroendevalda från beredningen för mänskliga rättigheter samt 1–2 tjänstepersoner från hållbarhetsavdelningen. Även andra nyckelpersoner kan ingå i samråden. Samråden har i regel fyra möten per år.

Utöver samråden har beredningen för mänskliga rättigheter även dialog med det civila samhället genom tvärsamråd. Tvärsamrådet består av de fem ordinarie samråden och sker i regel en gång per år. Om en fråga av särskild vikt dyker upp kan ett öppet dialogforum arrangeras. På ett dialogforum kan förutom samråden även aktörer som inte ingår i något samråd delta.

Roller

Samråden är forum där deltagarna bidrar med erfarenhet, perspektiv och kunskap. Samråden är rådgivande och kan även agera som remissinstanser.

- **Deltagare från det civila samhällets organisationer** företräder sina respektive kunskapsområden och perspektiv. De har initiativrätt samt fyller en rådgivande funktion till beredningen för mänskliga rättigheter och Västra Götalandsregionen. Deltagarna ska fungera som en länk till sina respektive organisationer samt identifiera behov och utvecklingsområden kopplade till syftet med beredningens samråd.
- **Förtroendevalda från beredningen för mänskliga rättigheter** företräder beredningen och är ordförande för samråden. De ansvarar dels för allmän återrapportering till beredningen om föregående samrådsmöte, dels för att föra vidare specifika synpunkter från samråden till beredningen via presidiet. Beredningens presidium bedömer om och på vilket sätt frågorna ska tas om hand. Det här kan vara specifika frågor som förväntas eller bör hanteras vidare av beredningen, exempelvis genom att skapa nya ärenden eller föra synpunkter vidare till andra nämnder och styrelser. De förtroendevalda ska också återkoppla till samråden hur samrådets synpunkter har tagits om hand och vad de fått för resultat. Om en ledamot inte kan delta vid ett samråd ska hen själv hitta en ersättare bland övriga ledamöter.
- **Tjänstepersoner från hållbarhetsavdelningen** administrerar samråden. De kan även vara föredragande och stå för sakkunskap i mänskliga rättigheter.

Ersättning vid samråd

Deltagande i samråd kan kräva inläsning och förberedelser inför mötena. För deltagande i samråd och tvärsamråd utgår därför ersättning för halv- eller heldag (ersättningsnivå 1), enligt Västra Götalandsregionens riktlinje för ersättning vid samråd. Det kan även utgå ersättning för förlorad arbetsinkomst, reseersättning och andra utlägg. Ersättning betalas ut i de fall samrådsarbetet inte sker inom ramen för ordinarie tjänst. För deltagande vid dialogforum utgår ingen ersättning.

Kriterier för medverkande organisationer

För att en organisation ska kunna delta i beredningen för mänskliga rättigheters samråd ska organisationen uppfylla följande kriterier:

- bygga på demokratiska principer enligt regeringsformen, svensk lag, Förenta Nationernas (FN) allmänna förklaring om mänskliga rättigheter och FN:s kärnkonventioner
- verka för lika rättigheter och möjligheter för alla oberoende av kön, könsidentitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder
- verka på regional nivå eller ha regional relevans i Västra Götaland
- ha som sin huvudsakliga verksamhet att arbeta med frågor som faller inom ramen för respektive samråd
- vara partipolitiskt obunden
- vara en ideell förening, trossamfund, ekonomisk förening eller stiftelse utan vinstintresse
- ha antagna stadgar eller motsvarande
- ha utsedd styrelse och revisor
- ha system för uppföljning och återrapportering

Tillsättningsprocessen

Utlysning sker där det civila samhället kan inkomma med intresseanmälningar för deltagande i samråden för mandatperioden. Utifrån arbetsformernas kriterier för deltagande organisationer bereder hållbarhetsavdelningen därefter underlag till beredningen för mänskliga rättigheter om de organisationer som föreslås ingå i samråden. Det finns möjlighet att ansöka till flera samråd men en organisation kommer endast att kunna delta i ett samråd.

En organisation kan även efter ordinarie utlysningsperiod meddela sitt intresse för deltagande i något av samråden. Om en organisation avsäger sig deltagande i ett samråd kan platsen erbjudas en annan organisation. Samma sak gäller också om en organisation uteblir från två samråd utan

att meddela förhinder. Ordinarie samrådsrepresentant som fått förhinder kan utse en ersättare från samma organisation. Ersättning utgår då på samma sätt som för ordinarie samrådsrepresentant.

Samrådets genomförande

Samråden bygger på delaktighet, jämlikhet och jämställdhet samt allas lika värde och värdighet. De bygger också på tillit vilket förutsätter respekt och ömsesidigt förtroende. Öppenhet, tydlighet och transparens är viktiga principer i allt från planering, genomförande till utvärdering, samt att företrädarna kan agera självständigt och ge synpunkter som skiljer sig åt från övriga samrådsdeltagare.

Alla som ingår i ett samråd kan föreslå punkter till dagordningen via kallelsen eller direkt på samrådsmötet. Synpunkter och medskick som lyfts på samråden ska ha stor betydelse för att förverkliga de mänskliga rättigheterna samt beröra Västra Götalandsregionens ansvarsområden. Respektive samråd tar fram en färdplan för områden som samrådet vill fokusera på under 2023–2026.

Uppföljning av samrådsarbetet

Samrådsarbetet följs upp genom halvtidsutvärdering samt slututvärdering vid mandatperiodens slut.